

Uitvaartvereniging D.E.L. bestaat 100 jaar

deel 4

Op 14 februari 2013 is het precies 100 jaar geleden geweest dat de huidige uitvaartvereniging "Draagt elkanders Lasten" is opgericht. In oktober a.s. willen we hier uitgebreider bijilstaan. In de aanloop naar de viering van het jubileum zal er tot oktober iedere maand een artikel in de Dorpskrant en op de dorpsite verschijnen over de geschiedenis van de uitvaartvereniging met anekdotes uit de notulenboeken en het archief van de vereniging. In deze editie het vierde artikel.

We schrijven inmiddels het jaar 1919, een jaar na de afloop van de Eerste Wereldoorlog. Ondanks dat Nederland in deze oorlog neutraal bleef wordt uit de notulen van de jaarvergadering wel duidelijk dat ook de Nederlandse bevolking te maken had met de economische gevolgen van de oorlog. Uit de notulen van 13 november 1918 blijkt onder andere dat de ledenvergadering niet in de Gereformeerde Kerk wordt gehouden, maar in de consistoriekamer van deze kerk omdat de kerkzaal verlichten een te dure zaak werd.

De heer Reijenga, die dan waarnemend secretaris is, schrijft hierover het volgende:

" Door de voorzitter de heer Zwering wordt de vergadering onder toelichting der lichtkwestie in de consistoriekamer gehouden, hetgeen door allen zeer goed werd bevonden, iedereen had in de oorlogsjaren al min of meer schikken geleerd". Er waren deze vergadering 25 leden aanwezig, dus zal de toenmalige consistoriekamer goed gevuld zijn. Reijenga schrijft in zijn verslag *"dat de voorzitter de vergadering iets haastig eindigt daar het Carbide verteerde en het licht al flauwer werd"*.

Het jaar 1919 begint met de bespreking van een eigenaardig onderwerp door het bestuur, aldus schrijft secretaris. Het verzoek was namelijk van de dragers binnengekomen om voortaan zonder boord te mogen dragen en wanneer de paden op de begraafplaats erg slecht waren zij in dat geval dan klompen mochten dragen. Het bestuur was eensgezind en oordeelde dat *"dit te kort kwam aan 'De Laatste Eer' die aan de overledene werd bewezen"*. Het verzoek werd dus afgewezen.

Aan het einde van 1918 brak wereldwijd de Spaanse griep uit. Hierover de volgende achtergrondinformatie; het virus vertoonde zich voor het eerst in maart 1918 op een militaire basis in de Verenigde Staten en verspreidde zich van daaruit naar andere legerbases in de VS. Met het serieus op gang komen van de Amerikaanse troepenverplaatsingen naar Europa vanwege de oorlog, begon het virus zijn tocht over de aardbol. Aanvankelijk was het virus niet dodelijk, maar dat veranderde al snel. In Spanje, waar geen oorlogscensuur bij de media heerste, sloegen de kranten groot alarm toen verschillende mensen aan het virus stierven. De dood trad in na enkele dagen van koortsaanvallen die aan griep deden denken. Zo kreeg het virus de naam de Spaanse griep. De Spaanse griep begon met hoge koorts, hoesten, spierpijn en keelpijn, gevolgd door extreme moeheid en flauwtes. Men verloor zoveel energie dat men niet meer kon eten en drinken. De ademhaling werd steeds moeilijker en binnen enkele dagen trad de dood in. De Spaanse griep had de opmerkelijke eigenschap om vooral jonge volwassenen te treffen.

In augustus 1918 had de helft van de Amerikaanse soldaten in Europa de ziekte: 43.000 man overleefden het niet, hetgeen bijna de helft is van het aantal Amerikanen dat in Europa stierf; aan het front sneuvelden namelijk zo'n 50.000 man.

Toen de oorlog in november 1918 eindigde en soldaten terugkeerden naar hun landen, werden ze overal ter wereld feestelijk onthaald. Door deze wereldwijde massabijeenkomsten verspreidde het virus zich als een schokgolf. In de VS stierven 675.000 mensen, in Frankrijk 200.000, in Engeland 400.000, in Nederland 27.000. Enorme klappen werden uitgedeeld in India en Rusland, waar miljoenen mensen stierven. Al met al lijkt het erop dat maar liefst 20% van de toenmalige wereldbevolking besmet raakte. In totaal een half miljard mensen. De meest voorzichtige schattingen komen op 20 tot 40 miljoen doden als gevolg van het virus. En net zo snel als het kwam, verdween het virus ook weer: eind 1919 was het voorbij.

De Spaanse griep ging echter ook Donkerbroek niet voorbij. In het verslag van de bestuursvergadering van 3 maart 1919 lezen we daarover het volgende. *“ Wegens de heerschende Spaansche griep waren er zeer veel begrafenissen uitbetaald zodat de financiën erg waren ingekort in de loopende winter ”*

Tijdens deze vergadering wordt daarom besloten om de contributie tussentijds met 20% te verhogen.

De heer Reijenga schrijft hierover in het jaarverslag over 1919 het volgende: *“Als waarnemend secretaris is mij opgedragen een jaarverslag te geven over de werkzaamheden dit verlopen jaar verricht. 't Is met enige weemoed dat ik dit doe. Geen enkel jaar toch, zolang de vereeniging bestaat, is de plechtige rouwstoet zoo dikwijls langs onze woningen getrokken als dit jaar. Telkens herinnerde het sombere klokgebrom ons aan het momento mori. Van Filippus van Macedonië wordt verteld dat hij er een slaaf op nahield, die hem telkens moest toeroepen: “gedenk te sterven”. Ook dit verslag doet ons dit. Niet minder dan 32 begrafenissen hadden plaats waaronder 30 van leden. Onder deze werden 4 leden elders begraven, 6 zogenaamde stille begrafenissen hadden plaats, een drietal jeugdige kinderen werden grafwaarts gedragen. Als bijzonderheid kan worden medegedeeld dat een tweetal echtparen zijn overleden”.*

Uit het kasboek van de vereniging blijkt dat de meeste begrafenissen in de eerste helft van 1919 plaatsvonden, het moment dat de epidemie op zijn hoogtepunt was. De heer Reijenga spreekt in zijn verslag van het overlijden van 3 jeugdige kinderen, uit het kasboek blijkt echter dat in 1919 maar liefst 12 kinderen zijn begraven, waarbij in een enkel geval zelfs twee kinderen uit 1 gezin, die binnen enkele maanden na elkaar komen te overlijden. Situaties die veel verdriet met zich mee moeten hebben gebracht in de gezinnen in Donkerbroek.

Tot zover het sombere jaar 1919 en de Spaanse Griep. In het volgende artikel gaan we de jaren twintig van de vorige eeuw in, waarvan het nodige valt te vertellen.

Wordt vervolgd..